

LIITE

YMPÄRISTÖHOITONURMET JA NIITYMÄISET PELLOT

Maanviljelijöiden peltoalueiden käyttöä määrittelevät pitkälti sekä maatalouden tukijärjestelmän sekä ympäristölainsäädännön ehdot ja kannusteet. Viljelijälle on paljon pellonkäytön vaihtoehtoja. Tähän tekstiin on poimittu asiaa niitymäisten peltojen osalta 2022 ja viimeisessä kappaleessa tämänhetkinen katsaus vuonna 2023 alkavaan tulevaan CAP27 jörjestelmään.

LUKIJALLE

Tämän raportin maatalouden tukijärjestelmiin liittyvät ohjeelliset tekstit liitelinkkeineen on koottu eri tietolähteistä loppuvuonna 2021 ja alkuvuonna 2022 hankkeen puitteissa. Teksti perustuu sen hetkisiin tietoihin ja tulkintoihin. Tukea saaneen kohteen hoitajan tai sopimusosapuolen velvollisuus on itse tarkistaa kyseisen alueen, lohkon tai kohteen hoitovaatimukset ja rajoitteet kohdekohtaisesti valittujen sitoumusten ja sen hetkisten säädösten mukaisesti. Myös alueelliset rajoitteet tulee viljelijän itse huomioida. Hanke, sen osatoteuttajat tai hallinnoiva organisaatio eivät vastaa ohjeista käytännön kohteissa, lainsäädännön tai ohjeiden tulkinnoista tai muutoksista. Tätä ohjeistusta kirjoitettaessa vuoden 2022 tukiohjeita ei välttämättä ole ollut vielä julkaistu ja vuonna 2023 alkavan CAP27-kauden ohjeistus oli vasta yleisellä tasolla

Tämä teksti ei ole tarkoitettu viranomaisen antamia ohjeita ylittäväksi ohjeeksi.

Sisältö:

- **Ympäristöhoitonurmet 2022 ->luonnonhoitopeltonurmi, suojavyyhyke ja monivuotinen ympäristöhoitonurmi**
- **Mikä on pysyvä nurmi 2022**
- **Viherkesannot niityinä ja laitumena 2022**
- **Monimuotoisuuspelto 2022 – niitymäinen**
- **Ympäristösopimus -> Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito 2022**
- **Miten tukijärjestelmä muuttuu 2023**
  - Vertailua 2022-2023
  - Miten uusi CAP27 uudistus huomioi luonnonhoidolliset alat ja luonnonlaiduntamisen

Ympäristökorvauksen lohkokohtaisia toimenpiteitä ovat ympäristöhoitonurmet ja monimuotoisuuspellot.

- LIITE: Tukitasoja 2022

Ympäristöhoitonurmet 2022

Ympäristöhoitonurmiin kuului vuonna 2022

1. **luonnonhoitopeltonurmi**
2. **suojavyyhyke**
3. **monivuotinen ympäristönurmi**

Lähde: Ympäristökorvauksen sitoumusehdot (5.4.) <https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/oppaat/sitoumus-ja-sopimusehdot/ymparistokorvauksen-sitoumusehdot/ymparistokorvauksen-sitoumusehdot-2022/>

Luonnonhoitopeltonurmet 2022

Ympäristökorvauksen lohkokohtainen toimenpide.

Kirjoittajan lisäys: Tämä on ollut erittäin käyttökelpoinen tukimuoto sekä luonnon monimuotoisuuden että viljelijän kannalta. Kannattaa seurata tuleeko vastaava tuki myös cap27 järjestelmään vuonna 2023.

- Nurmi voidaan perustaa luonnonhoitopeltonurmeksi tai sellaiseksi voidaan ilmoittaa **monilajiseksi kehittyneitä vanhoja nurmia**. Luonnonhoitopeltonurmet voivat olla kokonaisia peruslohkoja tai kasvulohkoja.
- Luonnonhoitopeltonurmia ilmoitettavia kasvulohkoja voidaan perustaa myös yli 3 m leveänä kaistana lohkojen reunoille, etenkin etelään ja länteen avautuville reunoille sekä suurten peltoaukeiden keskelle. Luonnonhoitopeltonurmi on säilytettävä samalla loholla vähintään kaksi kasvukautta. (lisäys: on voinut olla myös kauemmin – nyt 2023 tilanne täytyy tarkistaa uudelleen) → Luonnonhoitopeltonurmia voi olla yhteensä enintään 20 % maatalan sitoumusosalasta liitteessä 5 tarkoitetulla alueella (kohdentamisalue II ja saaristoalueet) ja enintään 5 % muulla alueella (PP).
- Luonnonhoitopeltonurmia ja monimuotoisuuspeltoja voi olla yhteensä enintään 20 % maatalan sitoumusosalasta liitteessä 5 (kohdentamisalue II ja saaristoalueet) tarkoitettujen kuntien alueella ja enintään 15 % muulla alueella.
- Ympäristönhoitonurmia koskevassa lohkokohtaisessa toimenpiteessä luonnonhoitopeltonurmien kasvusto on perustettava monivuotisten nurmi- tai heinäkasvien siemenillä kylväen. Siemenseoksessa saa olla enintään 20 % typensitojakasvien siementä. Kasvusto voidaan perustaa jo edellisenä vuonna suojaviljan tai muun suojakasvin kanssa tai sänkeen kylvämällä.
- **Luonnonhoitopeltonurmet voivat myös olla aiemmin perustettuja monivuotisia ja monilajisiksi kehittyneitä nurmia tai vuosina 2009-2014 niittykasveilla perustettuja monimuotoisuuspeltoja. Aiemmin perustetun monivuotisen nurmen kasvillisuus voi merkittävässä määrin koostua luonnonvaraisista heinistä ja ruohovartisista kasveista, jotka ovat syrjäyttäneet aiemmin perustettua nurmikasvustoa.**
- Kasvuston perustamisen yhteydessä vähäinen lannoitus on mahdollista peittävän kasvuston aikaansaamiseksi. Lannoituksessa on noudatettava taulukossa 3 ja 5 tarkoitettuja lannoitusrajoituksia.
- Luonnonhoitopeltonurmen kasvusto on niitettävä joka toinen vuosi.
Lisäys: saa niittää ja kerätä useamminkin.
- Vaikeissa rikkakasvitilanteissa niitto on tehtävä vuosittain ja sellaisena ajankohtana, että rikkakasvien leviäminen voidaan estää. (Lisäys: silloin tehdään siis ennen haitallisen lajin siementämistä)
- Niiton ajankohdassa ja toteutuksessa on otettava huomioon luonnonvaraisten lajien elinolot, minkä vuoksi niitto on toteutettava siten, ettei lintujen pesintöjä ja nisäkkäiden poikasia vaaranneta. Niittoa ei saa tehdä kiertämällä lohkoa reunoilta keskelle päin, ellei lohkon keskelle jätetä niittämätöntä kaistaa.
- Niittojätteen saa korjata pois ja hyödyntää taloudellisesti. Jos luonnonhoitopeltonurmelta korjataan nurmisato, korjuu voidaan tehdä tavanomaisena sadonkorjuuajana.
- Aluetta voidaan laiduntaa, jos pellon pinta säilyy heinä- ja nurmipeitteisenä ympäri vuoden.
- Luonnonhoitopeltonurmilla ei saa käyttää kasvinsuojeluaineita kasvuston perustamisen jälkeen.
- Luonnonhoitopeltonurmia ei saa muokata muutoin kuin kasvuston perustamisen ja päättämisen yhteydessä. Luonnonhoitopeltonurmet saa päättää aikaisintaan toisen kasvukauden jälkeen 1.9. alkaen tai 15.7. alkaen, jos kasvusto päätetään syyskylvöisten kasvien kylvöä varten. Kasvinsuojeluaineiden käyttö on sallittua päättämisen yhteydessä. Kasvusto on pyrittävä päättämään vasta seuraavana keväänä. Jos toisen kasvukauden jälkeen syksyllä ei kylvetä uutta kasvustoa, muokkaus on tehtävä mahdollisimman myöhään syksyllä.
- Luonnonhoitopeltonurmilla voidaan tehdä salaojitus, kalkitus, valtaojien kaivuu ja perkaus sekä muu vastaava maan rakennetta ja vesitaloutta parantava lyhytaikainen toimenpide. Edellä mainittujen toimenpiteiden yhteydessä rikkoutunut tai tuhoutunut kasvusto on heti olosuhteiden salliessa toimenpiteen jälkeen kylvettävä nurmi- tai heinäkasjeilla.

Monivuotinen ympäristönurmi 2022

Ympäristökorvauksen lohkokohtainen toimenpide.

Monivuotiseksi ympäristönurmeksi voidaan ilmoittaa edellisenä vuonna ilmoitettu nurmea kasvava kasvulohko, joka sijaitsee joko → pohjavesialueella tai → happamalla sulfaattimaalla tai → jonka maalaji on turvetta tai multamaata. Hoito: → Kasvusto on korjattava vuosittain ja sen saa käyttää hyödyksi. → Alueen laidunnus on sallittua → RAJOITE: Lannoituksessa on noudatettava taulukossa 3 ja 5 tarkoitettuja rajoituksia Sivu 19 / 32 → Monivuotisia ympäristönurmia voidaan ilmoittaa vain kahtena ensimmäisenä sitomusvuonna aikana ja ne on säilytettävä kasvulohkolla sitomuskauden loppuun asti.

Suojavyöhykkeet 2022

Ympäristökorvauksen lohkokohtainen toimenpide.

Suojavyöhykkeet sijaitsevat pellon ja vesialueen välissä pellon puolella. Myös ne edistävät niittymäisiä aloja, koska ne ovat muokkaamattomia, lannoittamattomia ja niiltä kerätään tai laidunnetaan kasvimassa pois. Tukijärjestelmässä se on yksi ympäristösitoumuksen lohkokohtainen toimenpide. Huomaa että tukijärjestelmä muuttuu vuonna 2023.

Toimenpiteen on voinut valita ensimmäisenä sitomusvuonna (v. 2015). Ilmoita edellisenä vuonna suojavyöhykkeenä ilmoittamasi ala samoin v. 2022. Muussa tapauksessa suojavyöhykkeelle maksettu korvaus peritään takaisin sitoumuksen alkuun saakka. Jos ilmoitat kokonaan uutta suojavyöhykealaa, ala muutetaan kunnassa viherkesannoksi alempana mainittuja poikkeuksia lukuun ottamatta. Hoito: → oltava monivuotinen, lannoittamaton ja kasvinsuojeluaineilla käsittelemätön nurmi. → niitettävä vuosittain kasvukaudella. Ajankohdassa otettava huomioon luonnonvaraisten lintujen ja nisäkkäiden elinolot. → Niitetty kasvimassa on korjattava pois suojavyöhykkeeltä ja sen voi käyttää hyödyksi. Käsiteltävä ja varastoitava niin, ettei vesiensuojelutavoite vaarannu. Kasvimassasta ei saa aiheutua haittaa ympäristölle eikä sitä saa kuljettaa metsään tai joutomaalle. → Voidaan laiduntaa, jos siitä ei aiheudu eroosiota ja se tehdään luonnon monimuotoisuutta vaarantamatta eikä sille ole vesiensuojelullista estettä. → Hukkakauraa tai valvattia, pujoa, pelto-ohdaketta ja muita vastaavia tuulen mukana leviäviä vaikeita rikkakasveja voidaan torjua suojavyöhykkeeltä kemiallisesti kasvinsuojeluaineiden käyttörajoitusten mukaisesti tai mekaanisesti. → Jos suojavyöhykkeen kasvillisuus vaurioituu tai tuhoutuu talven aikana, salaojien kaivamisen vuoksi hukkakauran torjunnan takia tai muusta vastaavasta syystä, vaurioituneelle alalle on kylvettävä uusi nurmikasvillisuus saman kasvukauden aikana heti olosuhteiden salliessa.

Mikä on pysyvä nurmi

Pysyvä nurmi on tietynlainen määritelmä, jota halutaan seurata. Tavoite on, ettei sen pinta-ala saisi kokonaisuutena pienentyä eri maissa ja EU:ssa.

Pysyvää nurmea on lohko, jota käytetään yli 5 vuotta samalla paikalla olleiden heinä- ja nurmikasvien kasvattamiseen joko itseuudistuvasti tai kylvämällä.

Pysyvä nurmi voi olla maankäyttölajiltaan peltoa tai luonnonlaidunta ja -niittyä.

Katso tarkempi lista kasvikoodeista <https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/oppaat/hakuoppaat/viljelijatukien-hakuopas/viljelijatukien-hakuopas/paatukihaun-tuet/viherryttamistuki/2.-viherryttamistuki-2022/>

Pysyvää nurmea on maa, jota käytetään heinäkasvien tai muiden nurmirehukasvien kasvattamiseen joko luontaisella tavalla (itseuudistuva) tai viljelemällä (kylvämällä), ja joka ei ole kuulunut tilan viljelykiertoon

vähintään viiteen vuoteen. Pysyvää nurmea ei lasketa kasviksi.

Pysyvä nurmi voi sisältää muitakin laidunnettavia lajeja, kuten pensaita ja/tai puita, edellyttäen, että enemmistönä ovat heinäkasvit ja muut nurmirehukasvit. Pysyvien nurmien ala muodostuu tilan yli 5-vuotisista nurmista. Katso taulukosta 4. milloin lohkon ala muuttuu pysyväksi nurmeksi ja taulukosta 3 heinä- ja nurmirehukasvit, jotka lasketaan mukaan, kun tarkastellaan lohkon muuttumista pysyviksi nurmeksi.

Kirjoittajan lisäys:

Tässä pitäisi tukiehdossa määritellä tarkemmin niittykasvillisuus, ettei aiheutuisi turhaa uusimista, jolloin niittykasvillisuus tuhoutuu. Alkuperäinen tarkoitus on kuitenkin ollut mahdollistaa niittymäisiä aloja ja arvokkaita monipuolisia luonnonniitylajeja, jotka ovat myös kestäviä ilmastonmuutoksen, luonnon monimuotoisuuden ja vesiensuojelun kannalta.

LÄHDE: <https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/tuet-ja-rahoitus/luonnonhaittakorvaus/luonnonlaitumet/>
Hakuopas 2022: https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/oppaat/hakuoppaat/viljelijatukien-hakuopas/viljelijatukien-hakuopas/viljelijatukien-hakuopas_etusivu/viljelijatukien-hakuopas2022/

Huomaa seuraavat vaatimukset varsinkin, jos pysyvä nurmi on luonnonlaitumella tai luonnonniityllä:

Tarkista, täyttävätkö lohkot seuraavat ehdot:

- Lohkolla on enintään 50 puuta hehtaaria kohti. Puuksi katsotaan yli kahden metrin korkuiset puuvartiset kasvit sekä 0,5–2 metrin korkuiset tuotantoeläinten ravinnoksi soveltumattomat puuvartiset kasvit (esimerkiksi katajat).
- Puut eivät ole lohkolla ryhmissä vaan hajanaisesti ja harvakseltaan koko lohkolla. Puiden etäisyydelle toisistaan ei ole säädetty tarkkaa metrimäärää.
- Puiden on oltava niin harvassa, etteivät ne estä tavanomaisia maataloustoimenpiteitä, esimerkiksi niittoa.
- Puiden lisäksi lohkolla voi olla tuotantoeläinten ravinnoksi soveltuvia lehtipensaita ja lehtipuiden taimia (alle kaksi metriä korkeita), jos ne ovat yksittäisiä tai pieninä ryhminä ja niitä on alle 50 prosenttia lohkon pinta-alasta.
- Lohko on nurmipeitteinen ja heinä- ja nurmirehukasveja on yli puolet lohkon pinta-alasta.
- Edellä mainitut ehdot liittyvät pysyvien nurmien vaatimuksiin.

Viherkesannot niittyinä ja laitumena 2022

- Viherkesannoillakin voidaan hoitaa niittymäisiä alueita. Sänkikesannolla ja avokesannolla on eri tavoite.

Kesannointi on vapaaehtoista ja voit pääsääntöisesti hyödyntää kesantoja taloudellisesti.

- Kirjoittajan oma lisäys: Jos tavoittelet niittymäistä kasvustoa, onkin hyödyksi kerätä niittojäte pois tai laiduntaa ilman lisärehua. Niittojäte voidaan hyödyntää esimerkiksi karjalle, maanparannukseen, kompostointiin, biokaasun raaka-aineeksi jne. Jos haluat niittykasveja, silloin ei kylvetä typensitojakasveja.

Viherkesantoa voidaan laiduntaa, jos pellon pinta säilyy nurmipeitteisenä.

Viherkesanto = pelto, joka on kylvetty yksi- tai monivuotisilla riista-, maisema-, mesi-, niitty- tai nurmikasveilla tai niiden siemenseoksilla. Viherkesannoksi ei kuitenkaan hyväksytä peltoa, joka on kylvetty pelkästään viljalla, öljykasveilla, valkuaiskasveilla tai näiden kasvien siemenseoksilla. Valkuaiskasveista poikkeuksen muodostavat apila ja mesikkä, jotka ovat sallittuja kasveja kesannolla yksinään tai seoksissa

Jos olet ilmoittanut kesantopellon viherryttämistuen mukaiseksi ekologiseksi alaksi, voit hyödyntää kesantoa taloudellisesti ja laiduntaa sitä vasta 16.8. alkaen. Lisätietoja viherryttämistuen mukaisista ekologisista aloista löydät hakuoppaasta.

Kesantojen ilmoittaminen tukihaussa 2022

Ilmoita viherkesantolohko sen mukaan, onko lohko kylvetty niitty- tai nurmikasveilla, riista- tai maisemakasveilla vai mesikasveilla.

- Laidunnus mahdollinen
- Viherkesanto (nurmi ja niitty)
- Ei laidunnusta
- Viherkesanto (riista ja maisema) • Viherkesanto (mesikasvit) • Sänkikesanto • Avokesanto

LÄHDE Täydentävien ehtojen opas -> Kesannot, kohta 3.4.:

<https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/oppaat/hakuoppaat/taydentavien-ehdojen-opas/taydentavien-ehdojen-opas-2022/>

Tekstin eri lähteistä koonnut Taimi Mahosenaho vuosina 2021-2022

Monimuotoisuuspelto – niittymäinen 2022

Ympäristökorvauksen lohkokohtainen toimenpide.

Kirjoittajan alustus:

Monimuotoisuuspelto on kylvettävä alue. Yksi monimuotoisuuspellon tyyppi on ollut kylvettävä monivuotinen niitty. Kahden vuoden jälkeen se on täytynyt muuttaa tukityypiltään esimerkiksi luonnonhoitopeltonurmeksi, jotta hoito on voinut jatkaa. Sitä ei ole voinut laiduntaa monimuotoisuuspeltona vaan vasta seuraavassa tukimuodossa esim. luonnonhoitopeltonurmena. Muut monimuotoisuuspellot ovat yksivuotisia, joten niillä on haettu muita arvoja kuin monivuotisilla niityillä.

On tärkeää huomata, että monivuotisen luonnonniityn perustaminen kylvämällä entiselle peltomaalle on usein erittäin hidas toimenpide ja riippuu paljon maalajista, kaltevuudesta ja maan siemenpankista, eli mitä lajeja maahan on aiemmin siementänyt. Sen vuoksi niittymäisiksi jo kehittyneet vanhat nurmet ovat luonnon kannalta tärkeämpiä aloja kuin uudet kylvetyt monivuotisiksi tarkoitetut niityt.

Sueuraavassa tukiehdosta tarkemmin:

LÄHDE: <https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/oppaat/sitoumus-ja-sopimusehdot/ymparistokorvauksen-sitoumusehdot/ymparistokorvauksen-sitoumusehdot-2022/>

Monimuotoisuuspeltoja voi olla enintään 15 % maatilan sitoumusosalasta. Edellä tarkoitettuja luonnonhoitopeltonurmia ja monimuotoisuuspeltoja voi olla yhteensä enintään 20 % maatilan sitoumusosalasta liitteessä 5 (*kohdentamisalue II*) tarkoitettujen kuntien alueella ja enintään 15 % muulla alueella.

Monimuotoisuuspeltoja voivat olla riista- tai maisemakasveilla vuosittain perustettavat monimuotoisuuspellot tai niittykasveilla ja peltolinnuille soveltuvilla kasveilla perustettavat vähintään kaksivuotiset monimuotoisuuspellot. Monimuotoisuuspelto voi olla kokonainen peruslohko tai kasvulohko.

Monimuotoisuuspeltona ilmoitettava kasvulohko voidaan perustaa myös yli 3 m leveänä kaistana lohkojen reunoille, etenkin etelään ja länteen avautuville reunoille sekä suurten peltoaukeiden keskelle.

Monimuotoisuuspeltojen perustaminen ja hoito

Tukiohjesta 2021-2022:

Peltoluonnon monimuotoisuutta koskevassa lohkokohtaisessa toimenpiteessä monimuotoisuuspellot on perustettava niittykasvien, peltolinnuille soveltuvien kasvien, riistakasvien tai maisemakasvien siemenseoksilla. Syyskylvöiset kasvit voidaan kylvää jo edellisen vuoden syksyllä. Kylvössä on pyrittävä käyttämään kotimaisia kasvilajeja ja kotimaassa tuotettuja siemeniä.

Monimuotoisuuspellon kasvustoa ei saa perustaa suorakylvämällä edellisen vuoden nurmeen. Kasvuston voi perustaa kylvämällä sänkeen. Huomaa lannoitusrajoitteet.

Niittykasvien siemenseoksessa on oltava nurmiröllin, lampaannadan tai jäykkänadan ja vähintään yhden monivuotisen niittykasvin siemeniä. Niittykasvi voi olla harakankello, valkoailakki, ahdekaunokki, keltasauramo, ketoneilikka, mäkitervakko, nurmikohokki, purtojuuri, puna-ailakki, päivänkakkara, ruusuruoho, särmäkuisma tai muu vastaava niittykasvi. Lisäksi seoksessa voi olla yksivuotisten niittykasvien, virnojen tai muiden yksivuotisten kasvien siemeniä.

Apilat eivät ole toimenpiteessä hyväksyttäviä niittykasveja. Niittykasveilla perustettavat monimuotoisuuspellot on säilytettävä lohkolta vähintään kaksi kasvukautta. Kolmantena vuotena lohkoa ei voi korvausta haettaessa ilmoittaa niittykasveilla perustetuiksi monimuotoisuuspelloiksi. Lohkolle voidaan kuitenkin ilmoittaa luonnonhoitopeltonurmi tai joku muu kasvi.

Peltoluonnon monimuotoisuutta koskevassa lohkokohtaisessa toimenpiteessä monimuotoisuuspeltojen kasvuston niittäminen ei ole pakollista. Niiton ajankohdassa ja toteutuksessa on otettava huomioon luonnonvaraisten lajien elinolot, minkä vuoksi niittoa ei saa aloittaa ennen 1.8. Niitto on toteutettava siten, että se ei vaaranna lintujen pesintöjä ja nisäkkäiden poikasia. Niittoa ei saa tehdä kiertämällä lohkoa reunoilta keskelle päin, ellei lohkon keskelle jätetä niittämätöntä kaistaa. Niittojätteen voi korjata pois ja hyödyntää taloudellisesti.

Monimuotoisuuspeltojen kasvusto on vaikeissa rikkakasvitilanteissa niitettävä ja puiden ja pensaiden kasvu on estettävä.

- **Kirjoittajan lisäys:** Ohjeissa olisi tarkemmin määriteltävä kuitenkin lajisto – haitallisiksi tai rikkakasviksi niityille katsottavat lajit tulisi niittää ennen siementämistä. Niittykasveilla kylvetylle peltoniitylle kasvaa ensimmäisinä vuosina usein maan omassa siemenpankissa olevia lajeja, joissa on usein niityiltä torjuttavia lajeja, ja ne olisi syytä niittää ennen siementämistä. Kahdessa vuodessa tukiehdoissa mainituilla lajeilla kylvetty luonnonkasviniitty ei vielä kehity, vaan kehittyminen tapahtuu vasta seuraaviin tukimuotoihin siirryttyä, jolloin lajisto alkaa vakiintua. Jos aikomuksena on päättää kylvetty luonnonkasviniitty kahden vuoden jälkeen, kannattaa valita muu luonnonhoitopeltotyyppi kuin tämä monivuotiseksi ajateltu luonnonkasviniitty.

Tukiohjeesta alla:

Monimuotoisuuspeltoilla ei voi kylvön jälkeen käyttää kasvinsuojeluaaineita.

Monimuotoisuuspeltoja ei voi muokata muutoin kuin kasvuston perustamisen ja päättämisen yhteydessä. Monimuotoisuuspeltoja ei saa laiduntaa.

Maisema- ja riistakasvikaavustun voi päättää aikaisintaan kylvää seuraavana keväänä, niittysiemenkasvuston toisen vuoden jälkeen 1.9. alkaen tai 15.7. alkaen, jos kasvusto päätetään syyskylvöisten kasvien kylvöön. Jos syksyllä ei kylvetä uutta kasvustoa, päättäminen on tehtävä mahdollisimman myöhään syksyllä tai vasta seuraavana keväänä.

Ympäristösopimus -> Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito 2022

- Laajin ja tärkein pellon ulkopuolisten niittymäisten alueiden ja luonnonlaidunnusalueiden hoidon rahoitusmuoto. Huomaa että tukiehdot ovat vaihdelleet eri vuosina. Alueilla on oltava maatalouteen liittyvää historiaa.

- Vuonna 2022 viimeinen hakupäivä on 15.6.2022.

- Hakijalle maksetaan 450 euroa vuodessa sopimukseen sisältyvältä hehtaarilta. Jos kyse on valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaasta perinne-biotooppikohteesta, korvauksen määrä on 600 euroa hehtaarille vuodessa.

- LÄHDE: LOMAKE 253 • <https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/oppaat/hakuoppaat/viljelijatukien-hakuopas/viljelijatukienhakuopas/paatukihaun-tuet/ymparistosopimus-ymparistosopimus-2022/#id-maatalousluonnon-monimuotoisuuden-ja-maiseman>

Otteita ympäristösopimuksen sopimusehdoista - vuonna 2022 laadittavat sopimukset •

Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maisemanhoidon sopimuksen kohde on perinnebiotooppi tai luonnonlaidun, joka on pellon ulkopuolista aluetta. • Kohteessa on nähtävissä selviä merkkejä laidunnuksesta tai alueen käytöstä karjan rehuntuotantoon. (oma huom. pb tai luonnonlaidun voi

olla laajakin alue) • Luonnonlaitumia ovat myös reunavyöhykkeet ja metsäsaarekkeet. (alla rajoitteet) o Reunavyöhyke voi olla keskimäärin enintään 20 metriä leveä, mutta erityisestä syystä pellon ja vesistön tai pellon ja tien välinen alue voi olla keskimäärin enintään 40 metriä leveä. Peltoalueilla sijaitsevien metsäsaarekkeiden enimmäiskoko voi olla enintään yksi hehtaari.

• Jos kyseessä on metsälaidun a) puusto koostuu eri ikäisistä lehti- tai havupuista ja laho- ja kolopuita on enemmän kuin talousmetsässä yleensä; b) metsälaitumella on valoisia aukkoja, joissa kasvaa niittykasveja; c) metsälaitumella esiintyy ruohoja ja heiniä enemmän kuin vastaavalla metsätyypillä yleensä. • Sopimuksen tekevät aktiiviviljelijä (tai rekisteröity yhdistys) ja ELY – keskus • Sopimuskausi on viisi (5) vuotta (1.5.2022–30.4.2027).

• Toimenpiteiden on perustuttava hyväksytyyn suunnitelmaan, jossa on yksilöitävä vuosittaiset toimenpiteet lohkoittain ja niiden aikataulu, johon sitoutuu.

• Hoitotoimia voivat olla laidunnus, niitto, puiden ja pensaiden raivaus, vieraslajikasvien poisto, lehtipuiden lehdestys sekä muut vastaavat toimenpiteet.

• Niitetty kasvillisuus on korjattava pois, ellei hyväksytyssä suunnitelmassa perustellusti muuta edellytetä. • Lisäksi voidaan sisällyttää perinteisten karjatalouteen liittyvien rakennelmien ja rakenteiden ylläpitoa ja kunnostamista sekä alueen aitaamista ja muita laiduntamiseen liittyviä toimenpiteitä. • Perinnebiotooppia ei saa muokata, lannoittaa, ojittaa, metsittää tai käsitellä kasvinsuojeluaineilla. Laidunnus ympäristösopimusalueilla: • Ei saa aiheuttaa alueen kasvillisuuden haitallista rehevöitymistä tai maaperän eroosiota. • Alue on yleensä erotettava aidalla muista laidunnurmista. • ELY-keskus voi tapauskohtaisesti sallia vanhan niukkaravinteisen nurmen laidunnuksen yhdessä sellaisen alueen kanssa, jota koskee maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maisemanhoitosopimus, jos sopimusalue ei ole rehevöitymiselle altis. • Perinnebiotooppeja ei voi käyttää pelkästään yölaitumina. • Laidunnuspaine on pyrittävä sovittamaan sellaiseksi, että se vastaa mahdollisimman tarkoin laitumen tuottoa. • Eläinten lukumäärää tiettyä laidunalaan kohti on sovitettava niin, että eläimet pääsääntöisesti elävät laitumen tuoton varassa ilman lisärehua tai laidunkierto on järjestettävä niin, että laitumen ollessa loppuun syöty eläimet siirretään toiselle laitumelle. ELY-keskus voi tapauskohtaisesti sallia vasikoiden ruokkimisen 1.8. alkaen. Eläimille voidaan antaa kivennäisiä ja vitamiineja, jos ne sisältävät vähän fosforia eikä niiden käytöstä ei aiheudu alueen rehevöitymistä.

Kuvat 1 ja 2 Niittymäinen pitkällä aikavälillä kehittynyt onnistunut lajisto vanhalla peltonurmella vaatii hoitoa vuosittain. Kuvat Taimi Mahosenaho

Miten tukijärjestelmä muuttuu 2022

->2023 - Miten uusi CAP27 uudistus huomioi luonnonhoidolliset alat ja luonnonlaiduntamisen

Alla oleva lainaus: https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/oppaat/hakuoppaat/viljelijatukien-hakuopas/viljelijatukien-hakuopas/viljelijatukien-hakuopas_etusivu/viljelijatukien-hakuopas-2022/

”Uusi CAP-kausi muuttaa haettavia tukia ja niiden ehtoja.

Maa- ja metsätalousministeriön laatima CAP-suunnitelma määrittää vuosille 2023–2027 suunnitellut maatalouden tukitoimet reunaehtoineen. Tässä esitettävät tiedot perustuvat 22.12.2021 Euroopan komissiolle toimitettuun Suomen CAP-suunnitelmaan. Tätä kirjoitettaessa maaliskuussa 2022 komissio ei ole vielä hyväksynyt Suomen suunnitelmaa, suunnitelmaan voi tulla vielä muutoksia. Päivitykset ja täydennykset vuoden 2023 tukihausta osoitteessa [ruokavirasto.fi/cap](https://www.ruokavirasto.fi/cap). Ympäristösitoumus ja uusi ekojärjestelmä -> Ympäristösitoumuksen sisältö muuttuu ja osa nykyisen ympäristösitoumuksen toimista siirtyy uuden ekojärjestelmän toimenpiteiksi. Ekojärjestelmään voit valita toimenpiteitä samaan tapaan kuin nykyisessä ympäristökorvauksessa. Valittavat toimenpiteet ovat talviaikainen kasvipeitteisyys, luonnonhoito- ja viherlannoitusnurmet sekä monimuotoisuuskasvit. Myös ympäristökorvaus jatkuu tulevilla rahoituskaukella, mutta valittaviin toimenpiteisiin tulee muutoksia. Täydentävien ehtojen tilalle ehdollisuus -> Ehdollisuus korvaa jatkossa nykyiset täydentävät ehdot. Täydentävien ehtojen lisäksi ehdollisuuden piiriin siirtyy osa nykyisistä viherryttämistuen ja ympäristökorvauksen ehdoista. Ehdollisuuden noudattaminen on jatkossa useimpien viljelijätukien ehtona samoin kuin täydentävien ehtojen noudattaminen nykyisin. Suurimpia muutoksia ovat vaatimus talviaikaisesta kasvipeitteisyydestä ja fosforilannoituksen lannoitetasot. Ensi vuodesta lähtien 30 prosenttia pellon ja pysyvien kasvien alasta pitää talvikaudella olla kasvipeitteistä.”

CAP27 EHDOTUKSEN ARVIOITA YMPÄRISTÖTOIMISTA (LUONNOS syyskuussa 2021)

Alla oleva lyhennelmäteksti on kirjoittajan omin sanoin lyhennetty yhteenveto, joka on laadittu lausunnolla olleen CAP27- ehdotuksen pohjalta osana Ympäristöviisas viljelijä -hankkeen lausuntoa 6.9.2021 (T.M):

- CAP27 suunnitelmassa on varsin laajasti vaihtoehtoja erilaisiin ympäristötoimiin. Useassa eri kohdassa on myös maisemaan, luonnonhoitopeltoihin, vesiensuojeluun liittyviä kohtia. • Asian hahmottamiseksi ennen järjestelmään tutustumista kannattaa ottaa esille alla olevan linkin lopusta kohdasta liitteet ->Kaaviosta saa kokonaiskuvan. Yhtä kohtaa tarkastelemalla on hyvä tiedostaa, että vastaavaa tavoitetta koskevia toimenpiteitä on myös CAP-suunnitelman muissa kohdissa. • <https://www.maaseutu.fi/uploads/Liite-I.-Ymparistoselostus-CAP-strategiasuunnitelmasta8.6.2021pdf.pdf>

-Ehdolliset toimet (GAEC) ovat ehtoja muiden tukien saamiseksi, joita ei erikseen korvata. Ehdollisissa toimissa olevia asioita ei myöskään voi olla mukana muissa järjestelmän kohdissa, vaan ne on tulkittava yhteen.

-Ekojärjestelmä vapaaehtoinen mahdollisuus, jossa valitaan toimia vuosi kerrallaan, mutta niitä voi hakea uudelleen myös seuraavina vuosina. Yksi esimerkki ovat monivuotiset luonnonhoitonurmet, joissa voi saada myös päällekkäisiä tukia.

-**Ympäristösitoumukseen** sitoudutaan viideksi vuodeksi ja se jakautuu tilakohtaisiin toimiin (jossa on 11 valinnaista vaihtoehtoa) sekä lohkokohtaisiin toimiin (7 vaihtoehtoa).

-**Ympäristösopimuksista** löytyy maisema- ja lumo ja kosteikot sekä alkuperäiskasvit ja rodut.

-**Ei- tuotannolliset investoinnit**

-**LEADER**- Edellä mainitun ympäristöselostuksen linkin kaaviossa on lumo-maisema toimia myös LEADER puolella. Rekisteröidyt yhdistykset on mainittu tuensajana ympäristösopimuksissa ja myös vesioikeudellinen yhteisö.

Vertailua luonnonhoidollisten niittymäisten peltoalojen muutoksista 2022 -2023

• 2022 ->

Ympäristönhoitonurmet -Monivuotiset ympäristönurmet + luonnonhoitopeltonurmi + suojavyöhyke • huomioi pysyvä nurmi käsite

o **2023** -> tulossa o CAP27 Ekojärjestelmän luonnonhoitonurmi, ympäristökorvauksen suojavyöhyke ja turvepeltonurmi, Ehdollisuuden Natura 2000-alueiden pysyvä nurmi. Seuraa pysyvä nurmi ja pysyvä laidun -käsitteiden määrittelyä.

• 2022 ->

Monimuotoisuuspelto niitty (tätä ei ole sallittu laiduntaa)

o **2023** -> tulossa o Ekojärjestelmän monimuotoisuuskasvi niitty

• **2022** -> Suojavyöhyke (ympäristösitoumuksen lohkokoht. toimenpide vuodesta 2015 alk.), suojakaistat (ympäristösitoumus) , pientareet (täydentävät ehdot, perusedellytys)

o **2023** -> tulossa o CAP27 ehdollisuuden GAEC suojakaistat vesien varsilla (ei erikseen korvattava) , ympäristökorvauksen suojavyöhyke ja turvepeltonurmi (erikseen korvattava)

• **2022** -> Kesannot - nyt viljelijöillä on -> Viherkesanto, sänkikesanto ja avokesanto -näistä vain viherkesantoa on voinut laiduntaa. **2023** -> tulossa samat 3 mainittu. Tarkentuu.

-Katso laiduntamisen mahdollisuuksia CAP27 suunnitelmasta

o TUKIHAKUOPAS 2022

o <https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/oppaat/hakuoppaat/taydentavien-ehdojen-opas/taydentavien-ehdojen-opas-2022/>

o CAP27 SUUNNITELMA (Lausunnonle lähetetty versio) ->

https://mmm.fi/documents/1410837/10668578/Suomen+CAP-suunnitelma_tuloste+17.1.2022_nettiin.pdf/5c74ae39-8feb-5c45-3afe-822aaba1651/Suomen+CAP-suunnitelma_tuloste+17.1.2022_nettiin.pdf?t=1642665061697 o

SEURAA TÄTÄ SIVUSTOA -> <https://mmm.fi/cap27>

Alustavat pinta-alamuutokset vuonna 2022, €/ha (C2-alue)

Nivalan alueellinen maaseutuhallinto/ MV 7.3.2022

	Ympäristökorvauksen lohko-kohtaiset toimenpiteet														
	ohra kaura vehnä nurmi peruna spelitti	ruis	valk. kasvin+ viljan seokset viljaa alle50%	rypsi rapsi herne + muut valk. kasvit	kumina ja muut siemenmausteet	avomaan vihannokset	maissi kuitu- pellava kuitu- hamppu	* viherlannoitus nurmi	* moniv. Ympäristö nurmet	* luonnonhoitopeltonurmi (maks. 5%) ¹⁾	* monimuot. pellot: riista, maisema, niitty, lintu (maks.15%) ¹⁾	* suojavaähyke (maks. 25%) ¹⁾	kesanto (maks. 25%) ¹⁾	kesanto (yli 25%)	
Ympäristökorvaus	54	54	54	54	200	200	54	54	104	100	300	450	0	0	
Luonnonhaittakorvaus	242	242	242	242	242	242	242	242	242	242	242	242	242	0	
LHK:n kotieläin- korotus	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	0	
Perustuki	106	106	106	106	106	106	106	106	106	106	106	106	106	106	
Viheryrittämistuki	64	64	64	64	64	64	64	64	64	64	64	64	64	64	
Peltokasvipalkkio **	0	60	0	110	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Yleinen ha-tuki	10	10	10	10	10	10	10	10	10	0	0	0	0	0	
Pohjoinen ha-tuki ***	0	75	45	75	0	350	75	0	0	0	0	0	0	0	
Yhteensä	kotiel.tila	536	671	581	721	682	1032	611	536	586	572	772	922	472	170
	kasv.tila	476	611	521	661	622	972	551	476	526	512	712	862	412	170
Kansallinen nuoren vilj.tuki ***	50	50	50	50	50	50	50	50	50	0	0	0	0	0	
EU:n nuoren vilj.tuki **	81	81	81	81	81	81	81	81	81	81	81	81	81	81	

1) LHP-nurmea voi olla enintään 5%
LHP-nurmea ja monimuotisuuspeltoja voi olla yhteensä enintään 15%
LHP-nurmea, kesantoja ja suojavaähykenurmea voi olla yht. enintään 25%

2) Tuki tulee kasvipeitteisyysprosentin mukaan €/ha:
Kohdentamisalue: 20% = 4, 40% = 18, 60% = 36, 80% = 54
Muu alue: 20% = 4, 40% = 9, 60% = 11, 80% = 11

** Tukitasot ovat arvioita. Tasot tarkentuvat, kun lopulliset palkkiokelpoiset alat ovat tiedossa.

***) Tukitasoja voidaan muuttaa, jos tuen enimmäismäärä ylittyy.

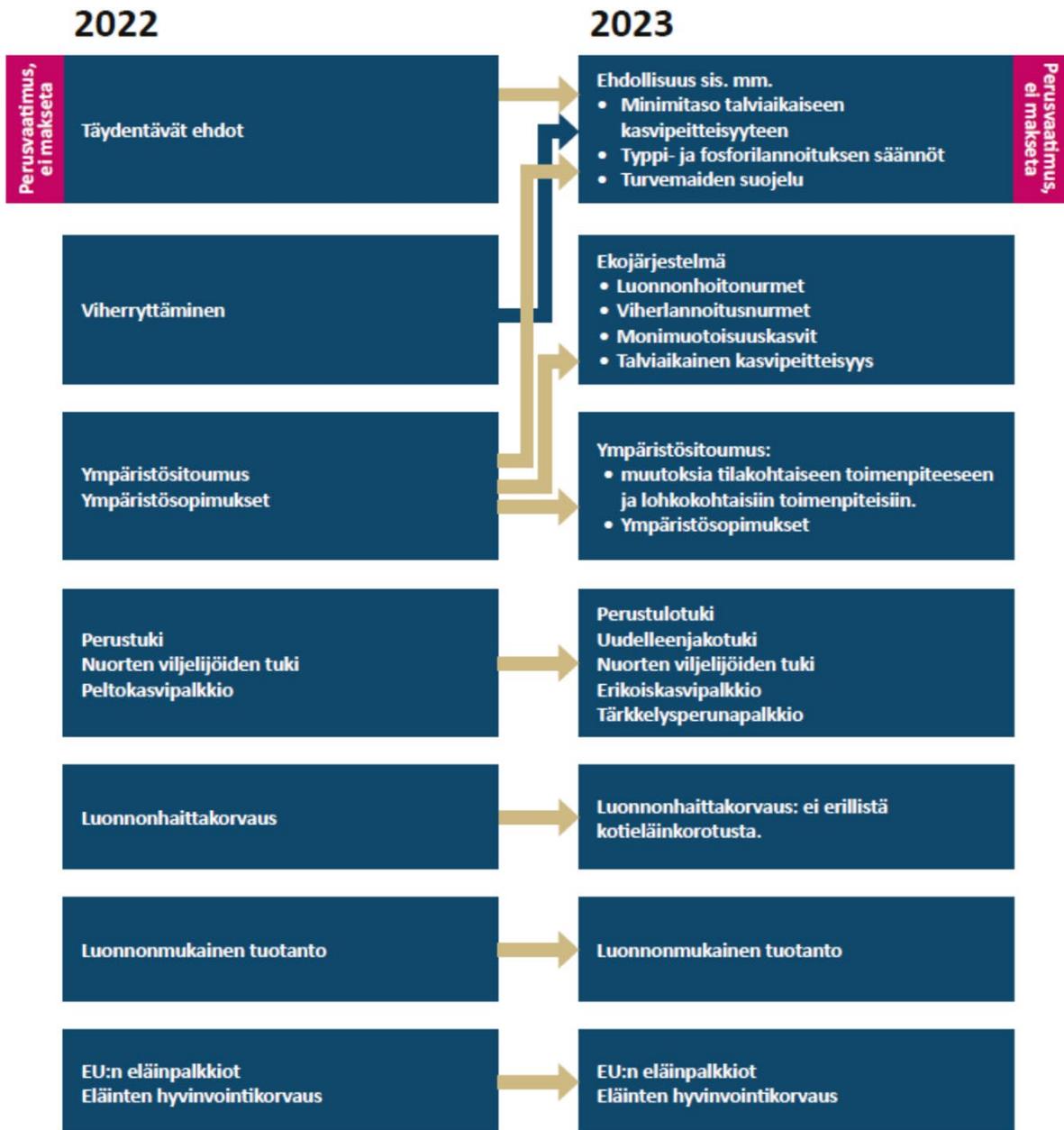
Ymp.korvauksen muut valinnaiset lohko-kohtaiset toimenpiteet	Maksun rajoituksia
Lietelannan sijoittaminen	40 €/ha
Org. aineksen kierrättäminen	40 €/ha
Säätösalojen hoito	70 €/ha
Säätökastelu	250 €/ha
Talviaik. Kasvipeitteisyys ²⁾	4 - 54 €/ha
Kerääjäkasvit	100 €/ha
Saneerauskasvit	300 €/ha

enintään 80 %:lle sitoumusalasta

ei huomioida *-merkityjä aloja enintään 25 %:lle sitoumusalasta enintään 25 %:lle sitoumusalasta

lähde:

<https://maatalous.nivala.fi/tuet/>

Huom! Uusien tukien nimiin ja sisältöihin saattaa tulla vielä muutoksia. Kuvasta puuttuvat kansalliset tuet.

KUVAN LÄHDE [https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/oppaat/hakuoppaat/viljelijatukien-hakuopas/viljelijatukien-hakuopas_etusivu/viljelijatukien-hakuopas-2022/](https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/oppaat/hakuoppaat/viljelijatukien-hakuopas/viljelijatukien-hakuopas/viljelijatukien-hakuopas_etusivu/viljelijatukien-hakuopas-2022/)

SEURAA TÄÄLTÄ CAP27 SUUNNITELMAN ETENEMISTÄ <https://mmm.fi/cap27/cap-suunnitelma>

Seuraavalla sivulla otsikot cap27 suunnitelman toimenpiteistä. Tiedot perustuvat 22.12.2021 Euroopan komissiolle toimitettuun Suomen CAP-suunnitelmaan. Koska komissio ei ole vielä hyväksynyt Suomen suunnitelmaa, suunnitelmaan voi tulla vielä muutoksia. Päivityksiä vuoden 2023 tukihausta tulee osoitteeseen [ruokavirasto.fi/cap](https://www.ruokavirasto.fi/cap).

CAP-toimenpiteet

	Toimenpide	Toimenpiteen tavoite (pinta-ala tai kpl tai oy)	LUOKKA 1: Tarpeellinen yhtäpitämään nykyistä ympäris- tönsuojelun tasoa	LUOKKA 2: Parantaa ympäristönsuojelun tilaa nykyisestä
	Määrittämät	Maatalousmaan säilyttäminen avoimena -vaatimus	x	
Ehdollisuus	GAEC 1 Pysyvä nurmi kansallinen taso	*		x
	GAEC 2 Turvemaiden suojelu	*		x
	GAEC 3 Sängän polton kieltäminen	*	x	
	GAEC 4 Suojakalvat vesistöjen varrella	*		x
	GAEC 6 Maanmuokkauksen hallinta (kaltevat alueet)	*		x
	GAEC 7 Vähimmäismaanpelte	*		x
	GAEC 8 Viljelyn monipuolistaminen	*		x
	GAEC 9 Tuottamattomat alat	*	x	
	GAEC 9 Malesma-alueiden suojelu	*	x	
	GAEC 9 Puiden leikkauskielto lintujen pesimäaikana	*	x	
	GAEC 9 Haitallisten vieraslajien torjunta	*	x	
	GAEC 10 Pysyvä nurmi Natura2000-alueilla	*		x
	Jäsenmaalle vapaaehtoinen GAEC: idennäsmaiden suojelu	*		x
Ehdollisuus	SMR1 Vesipulvodirektiivi (tietyt artikkelit)	*		x
	SMR 2 Nitraattidirektiivi (tietyt artikkelit)	*	x	
	SMR 3 Lintudirektiivi (tietyt artikkelit)	*	x	
	SMR 4 Luontodirektiivi (tietyt artikkelit)	*	x	
	SMR 12 Kasvisuojelulainsäätös (tietyt artikkelit)	*	x	
	SMR 13 Torjunta-ainedirektiivi (tietyt artikkelit)	*		x
Ei korjattavissa	Luonnonhoitotummat	70 000 ha		x
	Vierhannottotummat	20 000 ha		x
	Talvikaikainen kasvipeite (sänti- ja kasvipeite)	1 400 000 ha		x
	Monimuotoisuuskasvit (pölyttäjät, malsema-, riista-, nilitty- ja pellolintukasvit)	25 000 ha		x
Ympäristökorvaus	Tilakohtainen toimenpide	1 835 000 ha		x
	Keräjäkasvit	300 000 ha		x
	Maanparannus- ja satoeräuskasvit	100 000 ha		x
	Kiertotalouden edistäminen	400 000 ha		x
	Suojavyöhykkeet ja turvepeltojen nurmet	40 000 ha (suojavyöhykkeet) + 20 000 ha (turvepeltojen nurmet)		x
	Välumavesien käsittely	60 000 ha (saatosalajitus) 12 000 ha (saatokasvatuksen ja kuivatusvesien kierrätys)		x
	Vaihtoehtoiset kasvisuojelumenetelmät puutarha- kasveilla	3 000 ha		x
	Lintupellot	5000 ha		x
	Kosteikkojen hoito -sopimus	3000 ha		x
	Maatalousluonnon ja malseman hoito -sopimus	16 000 ha (arvokkaita kohteita) 30 000 ha (muuta kohteita)		x
	Alkuperäisrotujen kasvatus -sopimus	2600 oy (naudan), 3800 oy (lampaat), 370 oy (vuohet), 400 oy (hevonen), 25 tilaa (kana)		x
	Muut geenipankkitoimenpiteet	2 geenipankkisopimusta, 13 kasvi- ja eläinsovitusta		x
	Ei tuotannon- nohainen investointi	Kosteikkojen investointi	300 ha /v, 1500 ha kauden lopussa	
Sitoumus luonnonmukaisesta tuotannosta		442 000 ha		x
Luonnon- mukainen tuotanto	Maatilojen energiainvestoinnit	1250 tilaa 2027 lopussa		x
	Ympäristön tilaa ja kestävä tuotantotapaa edistävät investoinnit	Pellon vesitaloutta parantavat investoinnit + Muut ympäristön tilaa parantavat investoinnit (3180 tilaa v. 2027 lopussa) (Lannan käsittely- ja käyttöinvestoinnit (500 tilaa v. 2027 lopussa))		x
Investointi- tuet	Hyvinvointisuunnitelmat	889 000 oy		x
	Laidunnus	91 000 oy		x

* Määrittämille ja ehdollisuuksille ei aseteta CAP-suunnitelmassa tavoitteita.

LUKIJALLE

Huom.

Tämän raportin maatalouden tukijärjestelmiin liittyvät ohjeelliset tekstit liitelinkkeineen on koottu eri tietolähteistä loppuvuonna 2021 ja alkuvuonna 2022 hankkeen puitteissa. Teksti perustuu sen hetkisiin tietoihin ja tulkintoihin. Tukea saaneen kohteen hoitajan tai sopimusosapuolen velvollisuus on itse tarkistaa kyseisen alueen, lohkon tai kohteen hoitovaatimukset ja rajoitteet kohdekohtaisesti valittujen sitoumusten ja sen hetkisten säädösten mukaisesti. Myös alueelliset rajoitteet tulee viljelijän itse huomioida. Hanke, sen osatoteuttajat tai hallinnoiva organisaatio eivät vastaa ohjeista käytännön kohteissa, lainsäädännön tai ohjeiden tulkinnoista tai muutoksista. Tätä ohjeistusta kirjoitettaessa vuoden 2022 tukiohjeita ei välttämättä ole ollut vielä julkaistu ja vuonna 2023 alkavan CAP27-kauden ohjeistus oli vasta yleisellä tasolla